

Erdő témanap

Minimum 4x60 perces komplex tábori foglalkozás
(magyar, természetismeret, dráma, kreatív írás,
technika, testnevelés)

Miről szól ez a tanegység?

Az erdei állatok közül a nyulakkal, az őzekkel és a szarvasokkal fogunk foglalkozni bővebben ezen a témanapon. A nyuszi-témában nemcsak a vadnyulak mozgásával ismerkedünk meg, hanem játékos formában a KRESZ-táblákkal is. Megtanulunk különbséget tenni az őzek és a szarvasok között, együtt álmodozunk vagy küzdünk velük, és még egy erdei tesiórán is részt vehetünk.

Áttekintő vázlat

4.1 Nyuszi-KRESZ	min. 120 perc
4.1a KRESZ-táblák	10 perc
4.1b Nyuszi-KRESZ	20 perc
4.1c Nyuszi KRESZ-táblák	60 perc
4.1d Nyúlvadászat	min. 30 perc
4.2 Őzek és szarvasok	60 perc
4.2a Mind őzike?	15 perc
4.2b Szelíd őz, agancsos vitéz	15 perc
4.2c Őz- és szarvasnézőpont	30 perc
4.3 Erdei tesi	min. 60 perc
Összesen:	min.4x60 perc

Előkészületek

Tábori keretek között könnyebb „erdei iskolai” körülményeket teremteni, de mindez iskolai szervezésben sem lehetetlen. Igyekezünk, amit csak lehet, a szabadban – udvaron, ligetes területen – megvalósítani! Már a KRESZ-táblák készítése is történhet kint, az elhelyezésükről és a velük való játékról nem is beszélve. A záró sportfoglalkozás pedig élő szintézisét adja a témanapnak, ugyanazon a külső helyszínen.

4. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Börcsök Mária:
Nyuszi-kresz
Janicsák István: A nyúl
Csukás István:
Róka-mese
Csukás István: Őz-mese
Szepesi Attila:
Agancsos vitézek

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Internet, projektor, hangfal

 Szöveggyűjtemény

 Füzet, íróeszköz

Hullámpapír, ollók, tempera, festőeszközök vagy színes papír, ragasztó, olló
Szükséges tornaszerek

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Nyuszi-KRESZ

4.1a KRESZ-táblák

Oldjuk meg *KRESZ-táblák* című tankocka feladatát (elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán)! A gyerekek keressék meg azokat a KRESZ-táblákat, amelyek nem léteznek a valóságban! Vigyázat! A kérdés beugratos. Mobilozó gyalogost ábrázoló tábla nem létezik, viszont a Sünveszély! egyre többször feltűnik az utak mellett, bár nem hivatalos KRESZ-tábla.

10 perc

4.1b Nyuszi-KRESZ

Olvassuk fel a gyerekeknek **Börcsök Mária: Nyuszi-kresz** című versét, majd játsszuk is el az erdei közlekedési helyzetet!

Vajon mi jelentett a nyuszinak egérutat? Mit jelent az „egérút” kifejezés? Mi benne a poén? (Nyúlnak egérút? Nyusziválasz: Ha az élet úgy hozza, igen.)

20 perc

Ezután a gyerekek kis csoportokban alakítsanak ki a versben olvashatóhoz hasonló erdei „közlekedési” helyzeteket, és játsszák, mozogják le! Majd írjanak róla verset, rendőri jelentést vagy rövid hírt a közlekedési hírek rovatba!

Vedd figyelembe!

A csoportmunka közlekedési helyzetében más állatok is szerepelhetnek, mint a versben.

4.1c Nyuszi KRESZ-táblák

A *KRESZ-táblák* című tankocka alapján a gyerekek készítsenek hullámpapírból nagy (legalább 30 cm átmérőjű), KRESZ-táblákat, temperafestéssel vagy papírapplikációval!

Legyenek általános, a valós közlekedésre is érvényes táblajelek, és legyenek speciális, csak a nyuszi-KRESZ-re érvényes jelek!

Ha elkészültek, a táblák elhelyezésével kialakíthatunk az udvaron, vagy egy fás-ligetes területen erdei közlekedési tanpályát, vagy egy forgalmas útszakaszt. Természetesen el is játszhatnak egy-egy közlekedési helyzetet a táblák között a gyerekek (spontán játékkal).

60 perc

4.1d Nyúlvadászat

A gyerekek hallgassák meg **Janicsák István: A nyúl** című versét Gálvölgyi János előadásában (elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán)!

min. 30 perc

Fedezzük fel együtt a vers „cikkakkfutását”, erőteljesen váltakozó időmértékes ritmusát! Kétsoronként egybeírva az alábbi szabályos ritmus jön ki, amit leköpoghatunk a kezünkkel, ledoboghatunk a lábunkkal is:

JEGYZETEIM

Látod a nyúlak a farka rövid,
 fürge a lába, ha messze szökik.
 Bámul a farkas, a róka, a nyest,
 nem fut a nyúl soha nyílegyenest.
 Cserje tövében a fűbe lapul,
 kedves az élete, félti a nyúl.

- U U | - U U | - U U | -
 - U U | - U U | - U U | -
 - U U | - U U | - U U | -
 - U U | - U U | - U U | -
 - U U | - U U | - U U | -
 - U U | - U U | - U U | -

Olvassuk el **Csukás István: Róka-mese** című versét, majd mondogassuk hangosan, csúfondárosan! Ritmusát az ütemhangsúly alakítja:

Róka, róka, **róka** rőt,
mért kerülöd az **erdőt**,
 az **erdőnek** az **alját**,
 a **bo**kornak a **gallyát**?
Irhád csapzott, **farkad kóc**,
hiába is **lo**pakodsz,
hiába is **te**keregsz,
egyszer csúnya vége lesz!

Végezetül a gyerekek írjanak a nyusziról vagy a rókáról egy mondogatásra alkalmas, mondókaszerű verset, a Janicsák-vers vagy a Csukás-vers ritmusában!

4.2 Őzek és szarvasok

4.2a Mind őzike?

A gyerekek (de jobbára felnőttek is) gyakran keverik, illetve nem tudnak különbséget tenni az őz és a szarvas között. Az *Őz vagy szarvas?* című tankocka segítségével a gyerekek megtanulhatják a különbségeket (elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán).

A csoportosításnál nem látszik, de a kép jobb felső sarkában lévő i-betűre kattintva láthatóvá válnak az állatnevek is. De ne csak a neveket fedjük fel, hanem beszéljük is meg, miben különböznek az őzek és a szarvasok, illetve azt, hogy ezek hímjét, nőtényét és kicsinyeit hogyan nevezzük!

Vedd figyelembe!

Alapvető különbség, hogy az őzek kisebbek, törékenyebb testalkatúak, mint a szarvasok. (A hasonlóság is természetes, hiszen rendszertanilag az őzek a szarvasfélék családjába tartoznak.) Az őzbaknak szarva van, míg a szarvasnak (nálunk első sorban a gím- és a dámszarvas a gyakori) kifejlett agancsa. Az elnevezéseik is különböznek. Az őzek a kecskéktől kölcsönözték elnevezéseiket (őzbak, suta, gida), míg a szarvasok a szarvasmarhától (szarvasbika, tehén, borjú).

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Az őzek és a szarvasok különbségének megfigyelése, a fogalmak differenciálása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Csoportosító multimédiás feladat
 Vershallgatás, kihangosítás: asszociációk
 Vers értelmezése
 Kreatív írás: monológ vagy történet állat-nézőpontból

15
perc

4.2b Szelíd őz, agancsos vitéz

A gyerekek fekdjenek végig a szőnyegen vagy a fűvön, hunyják le a szemüket, mi pedig olvassuk fel **Csukás István: Őz-mese** című versét! A vers olvasása után, még mindig behunyt szemmel, „hangosítsák ki”, mondják ki hangosan, hogy milyen szavak, kifejezések jutottak eszükbe a vers hallgatása során!

Ugyanezt a játékot végezzük el **Szepesi Attila: Agancsos vitézek** című versével is!

Majd felemelkedve hasonlítsuk össze a két vers állatszereplőit!

- Hogyan jelenik meg az őz az első versben? Mit jelent a szelídsége? Milyen a szeme? Hová néz vele?
- Hallottátok már azt a kifejezést, hogy őzike-szemekkel néz? Mit jelent ez? (bar-na, kerek, nyitott, szép, szelíd)
- És a szarvasok, az agancsos vitézek mit tesznek a második versben? Tudjátok-e, miért viaskodnak?

Vedd figyelembe!

A gímszarvas párzási időszakát szarvasbögésnek nevezzük, ez általában augusztus végétől szeptember végéig tart. A szarvasbika jellegzetes hangjával a tehénket terelgeti, és jelzi a többi bikának, hogy ki a hárem ura. A bögés már egyfajta versengés a bikák között. Ha trónkövetelő jelentkezik, felkeresi az ellenfelét, és egymás körül ballagva, böggve, agancsot mutogatva próbálják eldönteni, ki a rátermettebb. Ha így sem dől el, melyikük az erősebb, akkor összecsapnak az agancsok, és megkezdődik a viadal, birkózni kezdenek egymással. Az agancs nem a sérülések okozására szolgál, tehát nem döfködnek vele. Az agancsszáron található ágak egymásba akadnak, megakadályozva a másik bika megszúrását. Ennek ellenére előfordulnak sérülések is.

A szarvasbögésről bővebben olvashatunk a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán.

4.2c Őz- és szarvasnézőpont

30
perc

Hova néz, mit lát a messzi távolban a szelíd őz? Mit lát az őzsuta, az őzbak, az őzgida? Mire vágyik, hogyan képzei az életét a messzi távolban? Fogalmazd meg ezt egy belső monológ vagy történet formájában az őz nevében (mintha ő beszélne)!

És mit gondol az agancsos vitéz, a szarvasbika viadal közben? Hogy látja a párharcot a szarvastehén? Mit gondol a felnőttek harcáról a szarvasborjú? Fogalmazd meg ezt egy belső monológ vagy történet formájában az egyik szarvas nevében (mintha ő beszélne)!

Végül a vállalkozók olvassák fel az írásaikat!

4.3 Erdei tesi

min.
60 perc

A téma zárásaként tarthatunk egy erdei tesiórát, ahol az erdei állatok mozgására emlékeztető feladatokat végezhetnek a gyerekek.

Például futások, sorversenyek:

- Nyúlgrások
- Cikcakk-futás, cikcakk futóverseny
- Cikcakk-fogó
- Sántaróka-futás
- Sántaróka-fogó
- Bakugrások
- Akadályfutás

Párviadalok:

- Botbirkózás: egy botot fogva kell az ellenfelet egy néhány méter átmérőjű körből kitolni, kihúzni, kifordítani (a botot elengedni közben nem szabad).
- Told át, told ki a másikat: Páros küzdelem, amikor a két küzdő fél egymásnak feszül, és a másikat át kell tolni egy vonalon, vagy ki kell tolni egy körből.

A nyuszi KRESZ-táblákat felhasználva rendezhetünk nyuszi közlekedési versenyt is.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Állatokat utánozó mozgásokon keresztül játékos azonosulás az állatkarakterekkel.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mozgásos gyorsasági, ügyességi és küzdő játékok

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Szükséges tornaszerek

JEGYZETEIM

